

3/226.

Сіранко Ів.

["З берцін і писан"]
(Часинка збирки)

Гордії

1880-1883.

Автограф

Бардуць
14x21,5.

Примітка:

Автограф явився сюди урывок підготованого до збору збирки поезій І. Сіранка, які відійшли під назвою "З берцін і писан". Від цієї збирки відрізняється тим, що в ній використані вірші, які не були включенні в зборку.

Зміст:
Букіністка подарував альб. Мурацькій
Івану Сіранку, що відійшов у левобіч.
Івано Сіранко підписав право письма.

Типи (Відомий революціонер) б. д.

- Веснянки:
- I. Дивувальські жінки, 27. III. 1880.
 - II. Примітка, близькість пора наступає 15. V. 1881.
 - III. Тріє скінко - 28. III. 1880.
 - IV. У знов по зелених лугах - 1. V. 1881.
 - V. Земле, под зеленою травою!
 - VI. Роззвівальці, мою, борзо, зелену ділово!
 - VII. Не забудь, не забудь - 5-10. V. 1882.
 - VIII. Між небесами прояснилося - 29. VII. 1880.
 - IX. Це все біле у саджку соловій - 25. IV. 1881.
 - X. Весно, ох добре що ти м'єс тих земель! - 6. V. 1883.
 - XI. Рай би я, весно, в веселій туман - 3. V. 1881.
 - XII. Веснянкії пісні - 13. VIII. 1882.
 - XIII. Весно, що за куточок - 14. X. 1883. - Цей вірш винесений під ним іменем горничого.

Лісна (Ой, чо в полі за димово?)

До дум ("Думи, думи мої") 6. IV. 1880.

VII. Наука - у білості писати!

VIII. "Всюди південніше правда" - 6. V. 1880

Не було в збирці № 34

IX. "Лема, лема бре виагаре грекого" - 31. XII. 1882

X. "Сплю як діти писаки то піснечки кру-говка" - 13. VI. 1880

Капелюхі. (незаписане).

Iwane Franko

włosmorski ochotnik

Чин

Він нај революціонер,
 дух, що тіла ніч до бою,
 ніч за посту, чисте є волю,
 він живе, він все не впер!
 Не поміркуй гортані,
 чи арештів царських шури,
 ани війська пуштровані,
 чи гарнізни паштовані,
 чи шпіонів релігію
 в грудь його все не зберіг.

Він не впер, він все живе!
 Хоть бід тисяч літ родився,
 то аж вчора рожовився
 і о власній смії єде —
 і простується, лічиє
 і спішить туди, де дніє;
 слово вільши, що турбую
 місіони їде і собою
 місіони радо їдуть,
 до ж це голос духа єть!

Голос духа чуті скрізь:
 по Курінх хатах пушницьких,
 по варітатах побігницьких,
 по місцях недолі є сій.
 Є де тілько він рождався,
 че зупинь слово є чи не пішався,
 чи я родився і забувавсь —
 не ридати, а дослухати
 хотіши, чи не сорі
 Красну долю в обротах.

Він нај революціонер
 дух, наукі, думка, воля
 не чісунь брехни нільва,
 не дає спітатись генер.
 Розбачивши тіши руїна,
 покотилася лавіна, —
 і де всвіті таїа шла,
 щою в сіні ѹї шимала,
 щою власна, щою огнь,
 рожвиднила усія день?...

Веснъанки

I

Дивувалъ јила,
гом се тајутъ стиги,
гом леди ширши ве
на широкій ріці?

Дивувалъ јила,
гом так слаще вона,
де тој леїт брест,
што гемом превіва?

Дивувалъ јила,
гом се Краина јила
намиваєть тесли
отниває што днова?

Дивувалъ јила,
як поспіх над стиг
прокищущись Квітки
да пажущі згребі?

Дзупула на них
вітером і чест леваш
і пласти вівала
стіг листами на них.

Покишиши Квітки,
потує Клім, Гакім;
шурва-бурва пројела,
вони знов піднялися.

І најзумніше над тим
дивувалъ јила,
що на чвіт тој згребі
в неї сині німа....

27/IV 1880.

II

Уриші! Благодатна сла хвила юминає,
природу російська дром прогниає,
жде спрагла јила и лодотворної хвіла живи
і вітер над нею гуває сільянів
і з яходу гениа х-чара летить—
Уриші!

Уриші! Тајна дром прогниає народи;
насуть благодатна я хвила надходитъ?...
Мілійони гекајутъ шансові јими...
Ті хмары - и мілою обдушили тіни,
што людкість, што Краина весна обновить.

Уриші!

15/V 1881

III

Уре сонікко,
уміхаяєца

кесо јаснеје,
зточіть пісеньку
шайбопоногох,
затонутими десь
в дежні-мужини
Кримсталевого
океану....

Вітань,
вітань орагу! Віче
пронум вітри,
проклинив мороз,
віче прояснила жна!
Льубо дихає
воздух леготою;
мот у гіврим,
що зену буцітва,
в груди наділо
б'єт зморозаја,
мовдаја кров,—
так і груди речій
диче-звігаје
мов зупною,
стивуширою.

Вітань орагу, вітань,
сій в насамвій час
житиє жито!
(трепетом льубви
нати широкої
обіже юго,
Крові теніюју
на кориші юго,
оберіші мово
виростіть юго!

Леј брати, в Кого
серце штеје,
руки шльпії,
зунка генпая,—
проклидајтесь!
Вітаньте, сухаје
вісночного
покинку венії!
Сіте в головах
мисли волниї,
в серцях шадоду
братолубія,
в грудях сінівість
до венікою
богу да добре,
шагальте і болу віх!
Ліле! На пухкую,
на тіну рісту
внашту сімена
мисли ванної!

28/IV 1880

IV

І улов по зелених лугах
погало сонце пурпурі розоту;
і улов по широких полях
поганше ріки львівського поту.

4

49/30

По тихій, по чистій ріці
лов прідбиста я риба чуває;
по голій, гіній толоні
лов худоба худа скандісає.
Звених чілків сиваки іс
і гарбуза Куре Коло Кладки;
дорогою винесе віж:
Сквєстіатор в село за податки.

11/1881

V

Земле, моја всешигодукача мати!
Сили, чиго в твоїй дзвінці пурпурі,
Кримську, чиго в буїй синій стояти,
дај і міні!

Дај мі сеня, чиго розширує чуди,
шити чутві і отмивує кров,
чиго до львівської безграниціну будить,
шиту львівські!

Дај мі опіку, чиго ши шово намети,
серця прасате промовују дај власть,
правді сунтити, неправду намети
вітну дај спрасть!

Силу рукам дај, чиго нута ломати,
жасність душкам - в сердце Кримські вінчать,
дај працювати, працювати, працювати,
в праці сконасть!

VI

Розбиваєта лого борзо, зелена зібрівко!
Виникає по-сертила природа на што.
Виникає, розриває нута ріштівії,
однотівається в інші ши є свінії надії.

Зеленієса, рідне по-хуцраїнська ниво,
підојмисва, колосисва, дестигај чистиново!
Ти чиє віваке добре сіяр ти по вік и ліків,
і чиго вітку добре сунти ж твою и мору стала!

VII

Не забудь, не забудь
юних днів, днів весни,
ниже штіль, щенку нуте
пројашиваєте вони!

З лотих снів, тихих вівіх,
тихиріх слів і снуви,
тихих норівів вівіх
не вспіваєть, не хрін!

Всі минуть - да і трущ
в самоті і гущи,

ноголі наростило
на руках і думи.

Лиши хто любить, терпеть,
в Ким кров ми то хисть,
в Ким надія чиє лік,
Хо ю біж чиє манить,
любовъне горе спутать
а добро веселить,
той цінуј головік.

Тож си везу тихі нуць
головіком цілини
не пријти сюзь тобі бути,—
будь хоті хвиляку ти!

А в ногахій думі,
баготважій думі,
як надія проїде,
як ногама гутіє,—

як у великих горів
льубви, бују да віх
на вузкі, на круті
ті різеш напівчи, —
сущинь серце ~~зарод~~ шура,
ско-шуть нори терпи,—
о, тоді мај жити
вдвоєно ти то ями!

О, тоді жоті иши
отживівати свою груду!
Дуніх днів, днів весни
не жаду, не жаду! 5/10/11 1882

VIII

Лиже небесне проясненіло
і блестком розкоши обличої,
надії руміянчені палиє,—
міні в сурні аж серце ище.

Народ в берлінському прогорі,
нареч шот на далекій морі,
маленька хмарка висипає
і зільна, стиха надимбає.

Шкіт в ній шутиться і трепеще,
шевів у серце молодого
вірвела думка щемівата,
цивони хмаркою обвіта.

Щодні в сонця дімчвали
ї міча недес ту мічу пегаші,
мічу на різницях голотистих
зві-гри Краї-меноки давасши.

О небо, Кристалеве море,
що дамелію в серці твоїм
в тій хвізні? Чи дений фрайбої
велике, неуловіше горе?... 27/11 1880

IX

Іле шкедеге у садоцьку голобіј
пірль лікарівнуу велюнти і молоду,
іле шкедеге, як від давна шкедєтав,
своїм сивом велу Краину висіав.
Та не так тепер в садоцьку рік було:
всіх в маю сивом вісіло чудо,
но були і дівчати-на, пагорії,
на вишениці висвітує голобій.

Не так пізні, рік сувано! Весірком
не їзуть сивом дівчати на ходіркоме,
не виводять сиваногок на вісі звір,
голобіеви на вишениці в цурір.

Ось є роботи перелучені сивіві,
руки ї помі пот віссудані боявати,
не до шарів ї-и сердечини, до шкіні,
чи ногти, жаробивши вісі днів.

Ванько рікъ голобіју шкедєтав,
ванько велу, хотъ як Краину, дутрігати,
голосіть природи радість на вісі звір,
нак гусіркому пешкасту на зодір.

А шкедашъ ли ј тих упірниць, що рік сив
по селу враз є його сивом і шкіні;
Усна роза їх: як круті, ріж діні,
та відливала сивокрука є сущ міхай.

25/IV 1881

X

Весно, ох, довго ж патеck селати!
Весно-Коханко, голиц н ти юдеї?
Там жаша сібі до волоці хати
голод і холод, мурин і страти
в горіти за сено?

Баг, чуне мої загінорів! О-маю,
так що міркуєти приходим пасіт?
Пусто і черівко по полту, по гаю,
чило олобранії хвічи вішивануть
вісі недовбіг.

Стоїть іде из селищах убогих,
діти гурлять нарада вку-шруті,
сіакена є стебельца в обороках,
чило худіюка, по долах молодих
бори ревуть.

„Джаси!“ муз шеце.. Таш горе не сме
зуйко хотіти! Або пошесті приїде,
або - не дај боже! - Польща повстане!
О! як се рік дутрігають хрестяне
вело, тово!

6/V 1883

XI

Ради їх, весно, в бессльоці нути
надішии сивом витати тово,
в твоїй Краї пешкасту вілонути,
з'явиться і тобою, забути сібі!

6
Рад ји ја јаснрено илавато в блакити,
правкот јеленоју пратио је јелији,
сређу бурхато о Мамији љубите,
шумскоју пратио в бегрији гени!

Вијери, је шта розниши сва на волу,
в ризију јелиши смогши виј сиј,
штоб не чуји в срци некујко бодију,
људскоји мукам не башти крију! 3/V 1881

XII

Весњанији сини,
бенњанији сини,
том так сејушији,
сејвиградији ви?
Из дива вас не маје
јелси в лисах,
из дива вас не саје
сопије в пећасах?
Из дива вас весела
Квітка не чувије,
што меш в боли села,
људскоји біль урије?
Ох, швији дібропи,
чуднији сопура сији,—
меш штива-љубопи
в лудівких срнувах піт.
Рісуне штива шије,—
галији, швији, Крик....
тілько більји шије
је глошу лихник.
Швији серед илови
голом і горов....
тілько то мај неболо
се нароџију кроб.
Краине боје дива поди
расијавати, баг,
про Красу природи,
ніж про лудський и-лаг.
Але не дива поди
се сијавају ја,
то је ушина виходић
шентка моја. 13/VIII 1882

XIII

7
Ведно, што ја чудо ти
твориш і мојији груди?
И сајији поклик је мртвоти
је сејије и юндији будиј?
Слора штив лов Лазар ја
в горија долювни —
ох, јаканіји нова горија
штије заблесла піті?
Чуднији јубук міа је Кудась,
Кунче — ішті то — ген то:
„Вісень, прохінєши, прообудись!
Vivere momento!
Вісень, брате міј,
што твоја се мова?
И на гіріји, на склоніј
так шумить дібропи?
Прявкото, што може ти
вісено так шесталај,
што с під Крики мртвоти
жив на світо віталай?
И се може шестиріт твіј
рікко, чубна геніо,
жив міј спіток і жалії?....
Vivere momento!
Виуди чужу мудији глас,
неград Крик штива попуји....
Ведно, вісень, мудију вас,
гори, рікко, тучи!
Лудде, лудде! ја вако срат,
је дива вас раг шити,—
серува сијоја пратију раг
вако же јити!
Друго кроб не може жити,
шашмо отмен то!
Лихије гороћије жагији — жагији!
Vivere momento! 14/X 1883

Пісня

499/30

О чио в иолі радишеве?
 Чи то вірм Крильши брутьша?
 Не, то долва грабажки Коня,
 Красу садів, розум і сіј,
 промовляє, присвівує:
 Сходи Красо до схід іончва,
 Ти розумне сю ж ранку!
 Розій Красо до којаса,
 ти розумне виснє мене!
 Іди Красо мене любде,
 ти розумне улюблени!
 Не даєш Красо тому втрати,
 хто ти хоте світ увізати!
 Не даєш Красо тому в руки,
 хто ти хоте в шта вкунти!
 А як внаредеш у неволю,
 розумно Красо спілонками,
 дужини Красо без розниду!

Ти розумне - вистроумне
 порви шта віковії,
 што скубали душку любдильку!
 звичи з ноги лоуд робучи,
 звичи з ноги та до мене!
 Розхідай в нім юані шиме,
 норости башанье болі,
 винекај братерську розу
 шеєднај венець шиму,
 штоби разом, дружине ста-я,
 штамба-вали додувала!

23/11 1880

До дум

Думи, діти мої,
 думи, любді мої!
 з чесніх штамбі
 в тіупурій твурі!

Жаре занах вене
 пам'яте ви,
 жорбне серце моє
 потікаєте ви.

Де шура лішам тиші,
 жече серце облиті,
 р в башкій боротьбі
 дух улома віамть;

де хитаєсь шре,
 ачініваєсь шре
 дух, де думка нова
 дагається шре,-

Таки видуми лєтіс,
 слабосніх Крініс,
 в гори, і сунів юрік
 міже надістий світ!

6/12 1880

VII. Наука

Хоть біло жиј турал јії волка,
хоть ивто јі чистъ піснінки власті,
хоть шіль на брада в гніб јії покласти,—
то все ж таки вона по вік живі!

Хоть вихор згуби понар не в шаніје,
хоть шіль її бояни іменем кінне,
хоть сирі єї рука денона не.—
вона віс прокала, віс ростеј шаніје!

Хоть гало штуре бітурвати манічевам,
вона — шокійниј, шокій провідник,
шукай вихору з стежок бітурних.

Хоть в горку її мії разумітии словами
Кінніт јії — вона проківати не гує
і діла добра льбужеј ру в ру працює.

VIII

Всюди піверніться правда,
всюди напије брехна,—
в барви не сміши, о братса,
най не постане вона.

Паки ви діва правди сіятої
шільниј збужуєте оніт,
таки ви онови небраслий
геної сміши наїт!

П'єрдома віг із ам т'єрдої,
стократ привлієра піш шур
шумарих, шахкіх сердъ т'єрдима
правоти чоловік і бурь.

Паки с шоколін в шоколінда
правда простиють цілі,
поки не зможуться шутуј
бал міце-шрітва і діа.

І моб та древо жи моју
І верху беј-мітє, мітєві,
і бурі-морози шукайє
бізду корінєві мітє,—

так, хоть піверена, біта
правда безмерно мітє,
І сердца до сердца шукайє
біро корінєві мітє.

І моб пора та підгелка
тінште К-інгел ж під скамі,
тінште ж під ділж перенідів
правда мітє на дени 6/IV 1880

IX

Нема, нема више благарда чујнога,
нема пољничка в башнији потрепи,
нема тога, што је сије створио је негово —
бога ни неди!

Погас више пекорушији корде терновиј,
згомавала једи, што сејзру чорбку чако и
дим, и пекорушији трон Јерови
поглавица прахом.

Рођија гаји небес јего чиновија
и јори више не иерим в јего шати
и конче више не ласана чинородија
в јего нарати.

Земља више тоне не миг јего чиновије
и хроми не јего чинији искрамији,
не вији што душа миље живе, вијено свише
сајево в ранији.

І голобик више не лијанка је глини
котру јело чима дух держав при људи,
затнула је зору Краљеву трутуни
је бадњака првогији.

Не унав биј шаљта в рају первозданцији,
не курсав и подуј је дечевији њивога
ане дуковији зајаканији чиновији
је добојка првогији.

І нејетулав јоје шаљато виј смрти
месијај, бомбиј али у изумрлих тији,
не бог вилкав на древи порукитеји
је пери сији.

Вије лишије соп буб, помичка чровава,
твјије недодушића твојо, гајовије!
Прокиньса! Вије јори ветар дајији,
вије миг устрије!

Прокиньса! Уас на власни ноги стапи
и сарни сећи салии сребрју,
рас своју велич и славић изјупи
јасно, в шокују.

Пижнај, што доси саси створио ти бога
и да је њиј твјр мије чроб, преријав горнутури,
и некији суб твјр јенији биљ-твјрова,
стом и чури.

Пижнај, што јеј мије в сиј чиновији жудији,
што али је ту не насадији, в мочији
и дате зарло, — дла љубије до срдја гнији
нема отрији.

Пижнај, што мије тоди нај тебе власнији?
Пижнај, што в тоди миси твоја најџија!
Јнај, што мије саси сећи ти чиновији чисти,
ти-твјр месијај.

Ливан, десенје чудно жудији дреко,
дла вији чине ријаша достигли и јоди —

Всако людкости! чумироди королево!
День, день надходит!

Ду рију пасажнога говоју
не прошепе тебе нико гласаво;
ни ангел и шаљуков ~~хор~~ огњаноју,
ни добр, ни злобол.

31/XII 1882.

Х

Фрица радило илукоре га леститова Круг говна,
мот дитва чікава, менше і постітує вона:
"Хто ти, говне? Што ти говне? Різки і кудза пивеш?
"То чукајеш? То букајеш? Што продуб? Того чиже нудеш?"

А потре лініко говен і буркоге і воркіто:
"Різки врвавши ја-не змажу; де і гли сва захінить
"Сір мій вінчий, тонче змажу; фрица пошль, бурва чуре,
"Камі урохать, нафвать-просвати. И соді береги мене.

"Фрици то житє, то чріб мій, залижуть і кинітати чія;
"ионад власним чубом вітно пошувда трибомно ја;
"і місячи ноти жигні мої, поки чріб тај сідо-штоб;
"Бігер гонять, фрица гонять - і їа вже надто штов.

"Шо он ту думати, чо туніти, чо пітативса про чим?
"Ніпі жити, завіра жити, - ніпі страх і завіра сіль.
"Каміть: мати чії природи, вна здійнить мія, шоK ѹї туре,
"а в Кінці мене чілого тут діла сіле віддере.

"Шо он ту думати? Примає, то примиає; а воює, не
"то воює; ні в сім ті в сім вона не надиться мене.
"Меногінуй, пельвінуй день мій, вік мій: мій чи шиль,
"віе одно! Што чима съкати? Рік борис, вік и чима тај шиль!"

Фрица всего илукоре га леститова Круг говна,
мотна чіб дитина мене і чумінітує вона:
"Говне-брехте, жигні съкати серед шеєти, беих моти,
"ле ч не горе! Гівань на море! не оден чии говен плив,

"не оден віснув, то правда, но не Кондзій не віснув:
"то в пристань не різничуя, а оден че дап-шнів
"і діжові своєї чім; но піде тај не діжє,
"хто не має чім! Говне, як пивеш, то рије, же!

"Паш не завірги бурливе море, тихеје за спіїм!
"Паш і в бурбу не вій говни гинуть - ти сва ти шоти!
"А хто знає, мене в бурбу і мене спасетва ти,
"мене і мене тобі сва вдаль до чім дошити!"

13/VII 1880

Каменварі

Я варив звичай суп. Немов іншого иною
серпірна, а чута і дика і чишина,
а ја приставив ланцем зелінки стій
ніж високопівну укранину Калю, як її.
а далі тискаю таких саліх, як її.

У Котячою галю ютьє і наль портлю,
а в очі в Котячою горить луцькі таур,
а руки в Котячою ланцім пов'язають
а поги Котячою до дому сва еханії,
бо тиме віх оден істражниј ракуєв твагар.

У Котячою в руках тоажнії, зелінки пакт.
І також нам якінів згори пов'яли зуміти:
"Лучайте сву Калю! Нехай ні таур ні холод
не смигти вас! Інозі і бруд і шреку і шнур,
"бо вам пущинська Калю всіху погубить!"

І він ми як оден враз підірімши руки
і тисячі ніготів о Камінь пакую,
і в тисячі роки погумікаєша штукі
та відривки Камі. Ми саною пакуки
нас по раз зуміли о Камінікі гало.

Мов вогонаду лев, мов більш чи кривавці,
так наєсі чолоти зуміли нас у раз.
І підірів ща піядев ми простору зробували,-
хочь не одного тані ті Камі зірхували,
ми дали їх ми, після не смигували нас.

І Котячій з нас то знат, шо слави нам не буде
ні паніата в людзей яс се Кривавці бруд,
шо ант тоді підуть чудини спіраком людзей,
як ми проїхімо та прогрібнаєм вічуди
як наєсі Кохти та під намі перегниуть.

Тај слави людзів Кої добіїн ми не бачим,
бо не героя ми і не боротиці.

Ні, ми неважники, хочь що погумічали
но добреї волі ми, наєсі волі ста ми,-
на юти погумічали ми миє Каменварі.

І він ми вірим, шо своїм рукахи
роздобули Калю, пронішили болота,
шо Кривій вламою і влаками КітКамі
гвердій зірхували гостинець, і нас пади
проїде тут діва віх добра ніва, сірата.

І знат ми, шо тамдалено десь у світі,
котрий ми кипим діва праці, поту, лук,
як наєсі слови міць маки, шніки та гіти,
шо други і підружини гітвіні та сердиті
і нас і наєсу маки ізіло та Кімніть.

Ми знат ми, і в нас нерау дуза боліса
і серце чукаю